

Foretræde den 26. april 2016 – Iben Jensen og Michael Bang Sørensen. Vedrørende Kulturforståelse

Vedrørende Kulturforståelse på de gymnasiale ungdomsuddannelser

Model for Kulturforståelse

Modellen er udviklet på baggrund af interkulturel kompetenceforskning i international ledelse (Deardorff 2009), og indenfor uddannelse og undervisning (Byram 1997, Risager 2000 og Jensen 2013). Modellen illustrerer elementer af fagets begrebsapparat og er en forenklet fremstilling af fagets læreplan.

Vedhæftet:

- [Bilag 1](#): Henvendelse sendt til udvalget fra 14.april 2016
- [Bilag 2](#): Læreplan for Kulturforståelse B

BILAG 1

Den 14. april 2016

Til Børne- og Undervisningsudvalget

Vedr.: Foretræde i forbindelse med faget *Kulturforståelse* på ungdomsuddannelserne

Vi opfordrer til, at det bliver muligt at vælge faget *Kulturforståelse* på alle fire gymnasiale ungdomsuddannelser, stx, hf, hhx og htx.

Aktualiseret af regeringens forslag til reform af gymnasiet, hvor det blandt andet fremhæves, at elevernes globale kompetencer skal styrkes for at kunne bidrage til innovative løsninger på globale problemstillinger, foreslår vi at udbyde faget kulturforståelse på alle 4 ungdomsuddannelser. Faget Kulturforståelse udbydes i dag som valgfag på hf-enkeltfag, hhx, htx samt som studieretningfag på hhx og htx. Vi mener, at eleverne på Stx og hf også skal have mulighed for at vælge faget Kulturforståelse.

- Elever, der følger faget, vil opnå relevante og anvendelige kompetencer til at forstå sig selv som nationale borgere i en global sammenhæng og agere herudfra. De vil få en forståelse af globalisering har betydning for vores hverdag, international politik og handel.

-Elever, der undervises i kulturforståelse, får øget kendskab til *dansk* kultur og derved styrket kulturel identitet ved at se sig selv som formet af netop dansk kultur - *uanset* etnicitet.

-Faget er med til at styrke elevernes evne til at forstå og møde andre kulturer, og det giver eleverne en styrket interkulturel kompetence. Kompetencer der er essentielle for at kunne indgå i internationale handelssamarbejder, og som vi ved er værdsat og efterspurgt på både det danske og internationale arbejdsmarked.

-Faget giver eleverne mulighed for at forstå sig selv og se sine egne værdier og handlemuligheder som resultat af en kulturhistorisk proces. En kompetence, der fx. er med til opbygge et værn mod radikaliserings.

Set ud fra et almindende og pædagogisk perspektiv er det fagets styrke, at det giver *alle* elever (uanset etnisk og social baggrund) identitetsbekræftelse og giver alle elever nye perspektiver på egen og andres hverdag.

Faget kulturforståelse ligger desuden direkte i forlængelse af satsningen 'Det globale perspektiv' i folkeskolen, hvorfor der sikres en god progression og kontinuitet mellem uddannelserne.

Faget er evig aktuelt i forhold til internationalt samarbejde i organisationer og i internationale handel, men desværre også aktuelt på grund af krigsflygtninge, terror og radikaliserings.

Kulturforståelse er et unikt fag med en særegen faglighed, der rummer et højt refleksionsniveau, som kommer til udtryk gennem en omfattende og kompleks fagterminologien.

Vi argumenterer for, at kulturforståelse bør tilbydes som valgfag på *alle* gymnasiale ungdomsuddannelser på samme vilkår som andre valgfag som fx dans, design, italiensk, japansk, filosofi, retorik mv. Vi håber, at det er muligt at uddybe vores synspunkter og fortælle mere konkret om faget gennem en dialog med jer.

Venlig hilsen,

Iben Jensen
Professor (mso), PhD
Institut for Læring og Filosofi (HUM),
Aalborg Universitet, København

Michael Bang Sørensen
Cand. Scient. Soc.
Gymnasielærer i samfundsfag og kulturforståelse
Studievejleder og koordinerende ledelsesteam
Det frie Gymnasium, København

BILAG 2

Kulturforståelse B – valgfag, juni 2010

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Kulturforståelse er et humanistisk fag, og faget har berøringsflader til den samfundsvidenskabelige faggruppe. Kulturforståelse handler om, at alle mennesker indgår i relationer, hvor de tager del i kulturel betydningsproduktion. Faget kulturforståelse beskæftiger sig med, hvordan kultur produceres og reproduceres, og det afdækker, hvilken rolle kultur spiller for os selv og for andre. Faget beskæftiger sig med kulturelle udtryk, identitetsdannelse som en kulturel proces og giver redskaber med henblik på at møde og forstå kulturer.

1.2. Formål

Formålet med kulturforståelse B er, at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere såvel inden for som på tværs af kulturer. Gennem arbejdet med kulturelle processer fremmes mulighederne for at begå sig i en verden præget af kulturel mangfoldighed. Endelig skal eleverne udvikle deres viden om og forståelse af kulturel forandring.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

- beskrive og analysere forskellige kulturelle udtryksformer
- redegøre for problemstillinger i tilknytning til kommunikation på tværs af kulturer
- forklare kompleksiteten i interaktion mellem kulturer
- reflektere over sig selv og egne værdier som resultat af en kulturhistorisk proces
- formulere egen handlemuligheder på baggrund af en kulturel udvikling
- redegøre for forskellige kulturteorier
- anvende forskellige kulturteorier i en konkret sammenhæng
- foretage en kulturanalyse inden for et nærmere afgrænset problemfelt
- formidle kulturanalytiske problemstillinger med udgangspunkt i eget eller andres materiale.

2.2. Kernestof

Kernestoffet er:

- kulturelle udtryksformer i tid og rum
- kultursammenligning, synkront og diakront
- interaktion og kommunikation på tværs af kulturer
- integration, assimilation og segregation
- det nationale og det globale
- majoriteter og minoriteter
- identitetsdannelse som resultat af en kulturel og historisk proces
- etik, moral og kultur
- teorier om kultur og identitet
- kulturanalytisk terminologi
- kulturanalyse og kulturelle undersøgelsesmetoder.

Undervisningen organiseres, således at der arbejdes med otte forløb, hvor hovedvægten i de enkelte forløb lægges på henholdsvis:

- kulturteori
- kulturmøde
- ikke-vestlig kultur
- kultursammenligning
- kulturel udvikling
- kulturel identitet
- det nationale og det globale
- europæisk og ikke-europæisk kultur.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det i samarbejde med kernestoffet medvirker til opfyldelse af de faglige mål. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet. Det supplerende stof består fortrinsvis af aktuelle problemstillinger med relation til faget. Det supplerende stof skal bidrage til at styrke det faglige samspil.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktik

Undervisningen i faget skal foregå som en vekselvirkning mellem teori og empiri. Tilrettelægges undervisningen deduktivt, skal det teoretiske stof efterfølgende anvendes på virkelighedsnære problemstillinger. Hovedvægten skal lægges på anvendelse af induktive metoder, hvor eleverne selv formulerer problemstillinger, indsamler og bearbejder materiale og præsenterer resultatet heraf.

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen tilrettelægges med progression, således at eleverne i stigende grad reflekterer over valg af materiale, teori og metode. Arbejdsformerne skal veksle inden for og mellem de forskellige forløb. Hovedvægten skal lægges på elevaktiverende arbejde.

I ét af forløbene skal der indgå en kulturanalyse baseret på selvindsamlet materiale.

3.3. It

Undervisningen tilrettelægges under hensyn til, at it anvendes i forbindelse med informationssøgning, materialeindsamling og præsentation.

3.4. Samspil med andre fag

Kulturforståelse B indgår i samspil med andre humanistiske og samfundsvidenskabelige fag om internationale og tværkulturelle problemstillinger. Når faget er *studieretningsfag*, skal dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil i studieretningen.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Grundlaget for den løbende evaluering er de faglige mål. Efter hvert forløb foretages en evaluering, således at eleverne får en klar opfattelse af det faglige standpunkt og udviklingen heri. Evalueringen danner desuden grundlag for en individuel og fælles refleksion over udbyttet af undervisningen.

4.2. Prøveformer

Skolen vælger for det enkelte hold én af følgende to prøveformer:

Prøveform a)

Mundtlig prøve på grundlag af et tema og et ukendt materiale.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. to timers forberedelsestid.

Eksaminationen former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Prøvematerialet må højst bruges tre gange på samme hold.

Prøveform b)

Mundtlig prøve på grundlag af dels det af eksaminanden indsamlede materiale, dels et ukendt materiale og et antal spørgsmål.

Eksaminationstiden er ca. 20 minutter. Der gives ca. 40 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen er todelt.

Første del består af eksaminandens præsentation af sit indsamlede materiale suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator.

Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i det ukendte materiale.

Eksaminationstiden fordeles ligeligt mellem de to dele. Eksaminanden bedømmes alene ud fra den mundtlige præstation.

Prøvematerialet må højst bruges tre gange på samme hold.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvor høj grad eksaminanden er i stand til at opfylde fagets mål, som de er angivet i pkt.2.1.

Der lægges vægt på eksaminandens:

- overblik over fagets indholdselementer
- evne til at perspektivere en given problemstilling til faget som helhed
- færdighed i at anvende et kulturanalytisk begrebsapparat
- færdighed i at disponere og formidle en faglig problemstilling.

Der gives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering.